

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Războiul economic.

De trei ani de zile se poartă războiul cu armele, și în același timp lupta pentru existență devine tot mai anevoioasă.

Articlii de consum din streinătate încep să dispară total din circulațiune, — închizându-ni-se calea pe mare, — și chiar și articlii, cari altădată îi producea țara noastră în abundență, sunt tot mai rari, tot mai căutați și mai cu preț.

Dacă s'ar fi prevăzut, că războiul va fi de durată de peste trei ani, — și cum se vede și de mai mulți ani, — și dacă s'ar fi satorit la început prețuri maximale pentru articlii de prima necesitate, lucrurile nu ar fi ajuns acolo unde le vedem azi, că anume poporațiunea dela munte este direct amenințată cu perirea de foame. Nu înțelegem, ca să se fi satorit prețuri bagatele pentru articlii de consum, ci prețuri cinstite și convenabile, ca să poată trăi și producții, și să urce și valoarea pământului, și să-și achite și datoriile, cari se îngrămădiseră pe capul țăranilor, de nu mai biruiau cu plata camelor și cu emigrarea în spre America, ca să-și lase acolo sănătatea și oasele pentru câștigul de dolari. O atare maximare a prețurilor alimentelor ar fi fost însă efemeră, cum de fapt s'a și dovedit, dacă nu s'a maximat deopotrivă și deodată și prețul articlilor industriali.

Și aceasta, durere, s'a întrelăsat cu desăvârșire. Ciobotarii, pantofarii, croitorii, pielarii, ca să nu vorbim de alți măestri, au ridicat prețul păpușilor, opincilor, vestmintelor la prețuri fabuloase și ne mai pomenite, iar țăranii cu prețuri bune pentru grâul și curuzul lor, cumpărând petrolu scump, păpuși pipărați, haine ca focul nestins, n'au ajuns la creangă verde, și așa numai chiar cei ce au vândut vite, porci și vin, au realizat câștiguri mai mari, însă pe aceștia nu-i aflăm între țăranii și agricultorii mici, cu pășuni reduse și proporționate, ci partea leului a revenit proprietarilor de moșii mari.

Ni se va pune întrebarea, de ce nu a maximat guvernul și prețul articlilor industriali? Lucrul e foarte simplu și ușor de explicat. Cu Austria noi stăm în comuniune vamală. Articlii de industrie ne vin cea mai mare parte din Austria, și guvernul din Austria nu și-a dat învoirea la maximarea articlilor industriali, pe când guvernul ungar a fost silit să se învoească la maximarea grâului, făinei, cărnei și unsoarei. Frumoasă paritate, nu e vobă, dar așa e, și oricât se bat în piept corifeii dela conducerea statului, că Ungaria este stat independent, când e vorba de a-și valida acest drept, se fac pitici și pleacă, se dau legați fedeleș, ca să nu provoace conflict cu guvernul austriac, care de regulă iasă biruitor, și dela care, în mare parte atarnă zilele guvernelor maghiare, în era dualismului inaugurat la 1867.

Dacă Ungaria și-ar fi putut elupta independența economică și și-ar fi putut sista uniunea vamală cu Austria, lucrurile ar avea altă înfățișare.

Plătim scump articlii industriali și la rândul lor austriacii vor plăti scump carnea, pâinea, unsoarea și tot ce producem noi în abundență și putem exporta pentru ei. Reciprocitate deci pe întreaga linie: ori ne dau ieftin și le dăm asemenea ieftin din avutul nostru, ori viceversa, plătim scump, vindem scump. Până ce dăinuiesc stările de acum, vom fi în veci tributarii Austriei, azi-mâne ne vor dicta și cantitatea ce suntem datori să le dăm din grâul nostru.

Vedem, că azi, când aici abia mai este în piață unsoare, guvernul nostru și-a dat învoirea, ca vienezii să poată transporta unsoare în cantități și pachete de 15 kilograme din Ungaria.

Măsura aceasta ne va îngreuna și mai mult alimentarea, ca până aci.

Orașele din Ungaria au să întâmpine cele mai mari greutăți, având de a provea cu alimente o populațiune, care nu produce, ci cumpără din piață.

Producții se îndârjesc și nu vor să vândă cu prețurile maximale, pânăce rigoarea și asprimea legii nu-i va constrânge și nu li se vor aplica pedepse mai simțitoare ca până aci. Experiența de 3 ani, cu multele ordinațiuni, cari se bat în capete, au început să dea de gândit conducătorilor orașelor. Magistratul din Sibiiu a luat o hotărâre foarte laudabilă, anume de a cumpăra însuși grâu și făină și a provea pe toți locuitorii cu prețul maximal.

Cantitatea de grâu o va cumpăra dela centrala din Budapesta. Prin aceasta se face ușurință poporațiunii dela oraș, iar dela sătenii producți vor revira autoritățile cu prețurile maximale. Felicităm pe primarul orașului Sibiiu pentru această idee și-i vom da tot sprijinul, ca să poată duce la bun sfârșit cauza alimentării poporațiunii.

Credem însă, că nu va avea să se oprească aici. Pe calea aceasta poate procura și cartofi, prune uscate, ouă, unsoare, carne și lapte, tot alimente de prima necesitate, și prin aceasta va determina publicul ca să vândă și cumpere cu prețurile stabile.

Așa s'a făcut și în alte orașe și procedeul acesta a avut mari și prețioase avantagii pentru publicul orașenesc, iar cassa magistratului, cu toate că a vândut cu prețuri mai reduse, a făcut câștiguri de milioane, cari ar fi ajuns în mâinile speculanților și nici decât în ale producătorilor. Acțiunea orașului Sibiiu este deci o acțiune de ordin umanitar și economic de prima ordine, și mai ales acum, când bate la ușă mizeria și scumpetea extraordinară, ea merită sprijinul publicului înțelegător. Vor trage producții din aceasta învățătură, ca să nu pretindă prețuri îndoite și întreite, și să abandoneze vinderea alimentelor în ascuns; vom vedea dar la tot cazul, că va

avea o influință și asupra acelor, cari și-au împlântat fără milă ghiarele în pungile orașenilor, cari luptă cu cele mai mari greutăți, din cauza scumpetei.

Guvern nou ungar. Primit știrea telegrafică din Budapesta, că contele Esterházy Móritz s'a retras din postul de prim-ministru al țării, din motive sanitare. Maiestatea Sa, Impăratul și Regele Carol, i-a primit demisia, și a numit în locul său ministru-prezident ungar pe Alexandru Weckerle, fost ministru-prezident în mai multe rânduri. E vorba, ca ceilalți miniștri să rămână toți în posturi.

Statul ca formă de viață.

După Rudolf Kjellén, prof. un. în Uppsala (Svedia). (Urmare).

Cine e acel dușman al loialității, care a făcut și face atâta sgomot, provoacă atâta neînțelegere internă și produce atâta îngrijorare amuritoare? Il numim după o altă expresiune cunoscută, — e naționalitatea. Lupta dintre naționalitate și loialitate percurge o mare parte a lumii compuse din state, dar cu rezultate neegale. În Germania, Rusia și Ungaria, cu evidentă preputere a loialității (cel puțin până acuma), în Austria, Belgia și Finlanda însă cu ridicarea deasupra a naționalității. Sunt însă și astfel de arene, pe cari se pare că cearta nu domnește, cu toate că sunt date toate presupunerile. Așa locuiesc în Elveția Francezi, Germani și Italiani, unii lângă alții, se năvălesc bine, cel puțin înainte de război, comunică pacinic între oalță; naționalitatea aici a depus armele și domnește loialitatea neatacată. Și nici în etnografia mozaică a Statelor Unite nu se simte între diferitele naționalități, grupate în jurul sâmburelui anglo-saxon, vreo neliniște. Acolo avem o icoană armonică, deosebitoare de vecinica ceartă dintre anumite rase de popor de aici de acasă, din Europa.

Să ne concentrăm acum atențiunea asupra acestei forțe nou elementare, care poate pași în contra loialității, atât în mod dușmănos, cât și amical. Nu e greu a fi recunoscută naționalitatea și văzută deosebirea. Ea e tot așa o apariție pipăibilă a apartinerii laolaltă dintre oameni, ca loialitatea; dar își arată eficacitatea în altă formă, nu prin încunjur și nu prin puterea de stat, ci în mod nemijlocit între cetățenii statului, nu de sus în jos, ca o apăsare comună de barometru, ci din lăuntru, sau din o parte, ca gradul de căldură dela termometru. Vom fi numai decât în clar și cu aceea, că una din ele aparține tot atât de categoric *naturei*, ca ceaaltă *culturei*. În forma de viață a statului, naționalitatea se va dovedi de a doua betelie fundamentală, pe lângă teritoriul natural.

Massele de oameni, ținute laolaltă prin loialitate în interiorul unui stat, le numim *popor*, în sensul tehnic al

cuvântului. Massele ținute laolaltă prin naționalitate, le numim *națiune*. Raporturile dintre ele formează o problemă mare pentru etnopolitica specială și dominează în privința aceasta ca raportul dintre stat și imperiu în geopolitică.

Am văzut, că naționalitatea e o determinare de ființă, și națiunea e ființa hotărâtă. Ce e *națiune*? Care factor, sau cari factori au aci rol constituitiv?

Nu putem să trecem peste chestia aceasta importantă în mod superficial, cu atât mai puțin, cu cât în punctul acesta lipsește foarte mult încă din claritatea științifică. Ea reclamă deci o examinare specială, care poate în mod trecător ne va abate dela contemplațiunile noastre științifice, dar în urmă ne va duce la adevăratul ei punct central.

Dintre semnele distinctive, stabilite pentru națiune, două au jucat mai ales rol mai mare: afinitatea de sânge și comunitatea de limbă. Vom începe cu cea dintâi, care în terminologia proprie a cuvântului e cea mai apropiată, deci cu deslegarea *genealogică*. A fost acceptat lungă vreme ca principiu, care nu are trebuință de dovedire, faptul, că unitatea națiunii se bazează pe *originea comună*. S'au văzut în națiuni familii mari, sau arbori cu ramuri diferite, mai apropiate ori mai îndepărtate de trunchiu. În jurul acestei imaginații s'a format mitul, despre un tată al familiei, sau despre o mamă, ori despre tată și mamă, ca la japonezi. E aceasta o apariție tipică: toate popoarele viguroase se consideră de autohtone, după cum a spus și Tacitus despre germani. Dar și dupăce și-au pierdut astfel de mituri terenul sigur în credința poporului, concepția populară rămâne totuși, că *legătura de sânge* unește națiunea. E aceasta concepția mai mult ori mai puțin conștientă, care ar vrea să scoată raporturi politice din frățietatea popoarelor scandinave, din ambele ramuri ale rasei anglo-saxone, ori din legăturile de mamă ale Angliei cu națiunea-fiică americană. Acestea sunt însă, durere, cambii, pe cari istoria mai curând ori mai târziu le protestează, și prea rar e cazul, că le escomptează. De unde se învederează, că afinitatea, cel puțin pentru națiuni înseși, nu trece de factor prea obligator. După dovezile istoriei universale, în viața națiunilor sângele nu e mai des decât apa.

Explicarea e deoparte aceea, că comunitatea sângelui, și în cazul că a existat la început, nu poate fi conservată pentru toate vremile. Nu se poate contesta, că danezii, norvegienii și svedienii, nu ar fi fost cândva una și aceeași națiune. E apoi fapt istoric, că irlandezii sunt un ram al trunchiului norvegian, cei din America de nord al celui englez, cei din Canada al celui francez, pe când olandezii sunt eșiți din cel german, iar burii din cel olandez. Cum s'au spălăcit însă afinitățile acestea în cursul vremilor!

Cel mai puternic exemplu îl aflăm în America, unde simburile englez e în apunere și națiunea începe a primi alt sânge. Dacă examinăm națiunile culturale de astăzi în mod singular, pe fiecare pentru sine, nu vom afla la nici una sânge curat, nefalsificat. Cele mai multe s'au născut sub ochii istoriei, ca de ex. germanii, spaniolii, francezii, englezii, italienii, și noi putem să vedem diferitele părți din libertatea lor originală. Nașterea celorlalte se ascunde în întunecul vremilor istorice, ca de ex. a japonezilor, dar arheologul și scrutătorul originii limbei află la națiunea aceasta trăsături arctice, malaice și poate că și polineze, pe lângă cele mongole. Cel mai curat sânge pare a curge astăzi în semințiile scandinave, dar nici acesta nu e neamestecat. Ori încotro privim deci, ni se înfățișază aceeași icoană, pregnantă mai mult ori mai puțin, anume: națiunile viguroase și curate ale vremilor noastre se desfac sub privire genetică în mai multe și deosebite elemente, cari numai încet s'au unit între olaltă. Prin aceasta se nasc ne-nunțat de multe variante și tranziții, în locul colorilor curate, pe cari se pare că le presupune ipoteza genealogică.

Asupra acestui punct știința a ajuns de mult să fie în curat. În anul 1881 a accentuat Bluntschli, că la națiuni nu se poate dovedi legătura de sânge; iar un an mai târziu a rostit Rénan cuvântul de multe ori citat, că: adevărul este acela, că nu există nici o rasă curată. Stabilim deci numai un rezultat în general cunoscut, când scoatem la iveală faptul, că punctul de vedere genealogic nu e suficient pentru deslegarea enigmei națiunii.

(Va urma).

Antanta nu vrea pace. Toate semnele arată, că antanta nu se gândește de loc la pace, cu toate că i s'a oferit pacea în condiții destul de favorabile din partea puterilor centrale. Astfel guvernele din statele aparținătoare antantei au luat hotărâre, cu excepția Rusiei, să nu permită socialiștilor participarea la conferința de pace din Stockholm și pe seama celor ce ar avea intențiunea se iee parte la ședințele ei să nu elibereze pașapoarte; iar în Rusia s'au luat măsuri urgente din partea guvernului revoluționar, ca toate pregătirile se fie făcute pentru noua campanie de iarnă. O propunere de pace a papei dela Roma, trimisă tuturor beligeranților, — despre care vorbim la alt loc, — e luată apoi în zeflemea din partea presei din antantă și e considerată ca inspirată și pusă la cale de Germania. Mai e devenită și conferința dela Stock-

holm foarte problematică, acum, după guvernul țării nu vrea se pună socialiștilor la dispoziție sala necesară pentru ținerea ședințelor și se svonește, că conferința va trebui să se țină altundeva, în alt oraș neutral. Faptul e deci acela, că antanta nu vrea pacea, și pune toate pedecile posibile curentului pacifist, pentru ca nu cumva acesta să se ridice deasupra în statele aparținătoare ei. Antanta vrea război până la învingere, va se zică, până la zdrobirea puterilor centrale, în special a Germaniei. Nu le rămâne deci nici puterilor centrale alta de făcut, decât să se apere cu cea mai mare energie până la ultima picătură de sânge. La aceasta convingere au ajuns și socialiștii din Germania, când în organul lor de publicitate «Vorwärts» fac constatările următoare: «Determinarea aceasta a guvernelor antantei (de a nu da pașapoarte pentru Stockholm) limpezește situația în mod extraordinar. În fața acestei clarități nu folosește nimica ascunderea și politica de struț. Cu toate fibrele nervilor noștri trebuie să luăm la cunoștință, că statele dela vest ale antantei au hotărât continuarea războiului până la decideră. Nu vreau să'l încheie până atunci, până nu și-au ajuns față de Germania scopurile de jaf și de pustiire. Mănei care li s'a întins pentru a se lega pacea, ei răspund cu pumnul ridicat spre boxare. În momentul acesta nu putem face alta, decât să ne apărăm pelea»... Da, ne vom apăra pelea, cu energia și cu vitejia de până acum, și vom arăta celor din antantă, că puterile centrale nu sunt de învins și că în cele din urmă tot ele vor dicta pacea acelora, cari acum nu vreau să o primească în condiții favorabile pentru ei!

REVISTĂ POLITICĂ.

Franța. Se urmează atacurile îndreptate împotriva prezidentului republicii franceze, Poincaré. Într-o ședință din urmă a senatului s'a făcut propunerea, — din partea lui Clemenceau, — să se înainteze unui tribunal suprem al statului actele secrete și convențiile diplomatice, încheiate de Poincaré. Unele ziare comunică desvelirea senzațională, că Anglia contribuise, pe vremea aceea, zece milioane de franci în scop ca omul său, Poincaré, să fie ales prezident al republicii.

Poporul capitalei franceze organizează demonstrații sgomotoase împotriva prezidentului.

Se crede, că în curând are să se întrunească și camera, care apoi în ședință secretă va decide asupra demisiunii puse în vedere din partea lui Poincaré. În cazul retragerii sale dela postul de prezident, se va convoca îndată adunarea națională la Versailles, care va alege pe noul cap al repu-

blicei. Aderenții lui Poincaré sunt convinși, că actualul prezident are să fie reales; cu atât mai vârtos, că aliații Franței nu vor întârzia să facă presiunea necesară în acest înțeles.

America și neutralii. Conform știrilor sosite din statele neutrale, prezidentul Wilson își continuă politica de înfometare a neutralilor. În timpul mai nou, prezidentul Statelor Unite pretinde, ca din cvota menită pentru statele neutrale să se scadă cantitatea, ce o exportează în țările puterilor centrale. Pretensiunea prezidentului se rapoartă la articole de alimentare, produse industriale și metale.

Cu alte cuvinte aceasta înseamnă, că statele neutrale nu vor mai putea exporta nimic în țările centrale. Urmarea va fi, că statele amintite vor avea o tristă soartă. Norvegia este amenințată de foamete, iar Olanda nu-și va putea providea industria cu materii brute.

Acțiunea de pace a papei. O nouă acțiune de pace se vestește dela Roma. Papa a adresat o notă circulară puterilor beligerante. Despre conținutul notei nu s'a comunicat până acum nimic oficial. Informațiuni particulare spun, că punctele de vedere ale notei papale ar fi următoarele: Restabilirea Belgiei, României și Sârbiei; o conferință internațională va avea să hotărască soarta Alsației, Lorenei, Trientului și a Poloniei; — încolo se propune restatornicirea de *status quo*.

După *Corriere della Sera*, nota vaticană se ocupă cu garanțiile generale ale unei păci durabile și drepte. Partea cea mai importantă a acestor garanții este: sistarea armatelor stabile, organizarea tribunalelor internaționale și restabilirea libertății mărilor. O condiție a păcii drepte este și aceea, ca nici una din părțile beligerante să nu ceară despăgubire de război.

Cercurile Vaticanului judecă cu mult optimism inițiativa papei și sunt de părere, că sfârșitul războiului este apropiat.

În Berlin se crede asemenea, în unele cercuri politice, că anul acesta n'are să treacă fără să aducă pacea dorită de toată lumea.

Presa antantei însă, și în deosebi cea engleză, este de părere, că propunerile papei nu se pot primi.

FOIȘOARA.

Pe lângă lacuri.

— O icoană. —

Demineța își desface vălurile de mătășă și catifea. Pe cele deschise, azurii, violete și trandafirii le pune în ochii tuturor. Cele sure și întunecoase sunt date la o parte. Colorile se schimbă văzând cu ochii. Sunt tot alte și alte variații de forme și fețe. Sunt văluri de mireasă, văluri bogate, căptușite cu aur și argint.

Pescarul îngrijitor începe hrănirea lacurilor sale. Mărunțai de vită fierte și tocate, amestecate cu tărațe subțiate cu apă, aruncă din cofiță în oglinda apelor. Peștii flămânzi se aruncă în salturi îndrăznețe și înghiț cu nesaț. Sunt ceteri mari năvalnice, ce-și pretind hrana zilnică. Șerpuiesc spre țărături în unde largi mii și mii de guri flămânde și consumă tot, până la ultima firmitură... E un front superb de vietăți, albe și albastrii, care acum se retrage spre adâncul apei, să se adăpostească în fundul ei tăcut ca într-o lume rece și moartă.

Pescarul înconjoară cele opt lacuri, la fel alcătuite, împrejmuite de trestii, de trandafiri și nuferi, împodobite cu luntrițe vâpsite, lucrate de mâna lui. E un parfum ce te îmbată pe malurile lor. Arborii pădurilor, brazii, arinii, stejarii, aburesc cu belșug mireasma din sinul lor. Nalba înaltă și sveltă, înflorită bogat de sus până jos, în colorii rubinii, se resfrânge sglobie până în depărtări. Soarele aruncă pete mari de

aur prin dantela rară a arborilor de un verde tineresc. Razele încep să-și arunce văpaia, când pescarul și-a terminat munca din jurul lacurilor.

Cerul senin e ca ochiul de copil, unde limpezi se resfață în darurile naturii, pe fundul lor miile de locuitori, cu sânge rece, cresc, se sporesc, se ridică la suprafață, își desfac aripioarele, taie apa, și din când în când o aruncă în cercuri largi, când sar după câte-o musculiță sau țânțar sbârnăitor.

Și el, pescarul, în această lume binecuvântată de Creator, se simte stăpânul ei voinic și vesel, ca un crăișor din povești. În pieptul său pare că i se încălzește mai alt fel înimă. Ii vine să-și arunce pălăria, să-și pună mâinile în șolduri, să chiotească, gata de joc, pe cărarea bătută cu nisip scilpitor.

Tainele apei cu comorile lor, frumuseța firii cu minunile ei, îi ridică sufletul în sfere înalte, ca mai demult. Și totuși, în dimineața asta, ca și ieri, ca și alaltăieri, nu mai poate să-și potolească vâpăile inimii.

Se întoarce în coliba strâmtă, să-și vadă de gospodărie și de cei patru copii lași nespălați, și de o soție, pe care foamea și lipsele o sleiseră. Aici dispărea aurul poeziei, și pescarului nu-i rămânea decât proza acră, dată omului sărac și de omenie.

Trebuia să-și sape mălaiul pietros și cartofii înțeleniți. Să se gândească la hrănirea, la învesmântarea celor din colibă. Atunci vedea alt fel lumea. I se pă-

rea grozav de nemulțumitoare slujbulața lui pescărească.

Societatea, care-l tocmise, îl plătea cu 100 coroane pe lună. Omul începu să facă puțină socoteală. Cam ce câștigă societatea pe urmele muncii lui? Cinci mii de oca de pește, cu 5 coroane ocaua, aduceau 25.000 coroane. Dar apoi icele și milioanele de pescuți, ce-i pacheta în ghiață pentru lacurile altor societăți?..

De ce și mai stă în serviciul oamenilor răi de plată? Apoi iată de ce: Fiindcă el aici s'a pomenit din copilărie, mereu pe țărmul lacurilor, îngrijite cu dragoste din tată în fiu. Aici dorește să i se sape mormântul, lângă peștii aceia, lângă pretenii săi credincioși.

La urmă, oare știe omul de ce-și dorește averi mari? Nu prea știe, și totuși și le dorește.

S'a înnoptat. Și noaptea, în bunătața ei darnică, îi făcu dreptatea dorită. Și-i arătă, că el, pescarul trudit, ajunge proprietarul lacurilor, că-i stăpân cu slugi multe, că dânsul scrie în birou, primește comande, poruncește expedarea marfei, incasează prețul ei, poartă haine domnești, are inel și ceasornic de aur curat, și așteaptă lumea să dea năvală la marfă proaspătă. În visul său fermecător un oftat de mulțumire se desface din internul său, ce svăcnește de fericire. Și omul își toarce visul, grăind în gând:

— «De acum, Doamne, nu-ți cer nimic! Tot ce am dorit cu înfocare pe pământ, văd că mi-ai împlinit deplin».

Din comitate.

— Instalarea comitelui suprem în Turda. —

Noul comite suprem al comitatului Turda-Arieș, contele *Alexandru Bethlen*, a fost instalat cu solemnități obicinuite în 6 August n. în Turda. A fost invitat prin o deputațiune, ca să se presinte în fața congregației de instalare, unde vicecomitele, Dr. Nicolau Horváth, l'a bineventat în cuvinte alese, apoi a depus jurământul și și-a rostit vorbirea de instalare. A spus în ea, că va privi cu sentimente de bucurie la năzuințele patrioților de limbă nemaghiară din comitat, de a contribui la fericirea patriei, dar cu asprime și cu mână tare va înăbuși și cele mai mici năzuințe, contrare ideei de stat unitar maghiar. Are convingerea, că aceasta nu va fi necesar, printr-o în comitat, confesiunile și naționalitățile totdeauna în bună înțelegere au servit interesele patriei maghiare, care e patria comună a tuturor.

Au urmat vorbirile de salut. În numele românilor din congregație a vorbit domnul protopresbiter *Iovian Murășian* din Turda, spunând următoarele:

«Ilustrisime Domnule conte comite suprem, mult stimată adunare municipală!

Permiteți-mi, ca la aceasta sărbătoare de bucurie, pe care au zugrăvit-o domnii conmembri antevorbitori în mod atât de pătrunzător, să pot contribui și eu, din încredințarea românilor din comitat, deși pe scurt, și abstrăgând dela punctul de vedere politic.

Instalarea Ilustrității Tale e sărbătoare de bucurie și pentru noi, din mai multe puncte de vedere, dintre cari fie-mi permis a înșira numai câteva. Primul punct de vedere sentimental e acela, că din grația Maiestății Sale Regelui, putem să salutăm în fruntea comitatului nostru un astfel de guvernor, ale cărui bogate experiențe, câștigate în cursul binecuvântatei sale activități de peste zece ani, aici, și cunoștințele sale de oameni, oferă destulă garanță, că guvernând după principiul dreptului și al dreptății, în comitatul nostru și în viitor, ca în trecut, sub conducerea antecesorului bogat în merite, a Escelenței Sale, Nicolau Betegh, fost comite suprem și consilier intim, se va valora era păcii, a înțelegerii reciproce, a cooperării comune.

Al doilea punct de vedere, pe care punem mare greutate, e apoi acela, că guvernul, al cărui exponent e Ilustritatea Ta, a venit în semnul dreptului electoral universal, și astfel noi, românimea din comitat, credem și avem părerea, că Ilustritatea Voastră să va năzuie, ca acest drept cardinal să se realizeze încă sub decursul războiului mondial, octroat nouă, război care grasează acum, și înainte de legarea păcii victorioase, nădăjduie cu tot dreptul de noi toți, să se înfăptuească, și încă pe baza împărțirii nouă, naturale și nemeșugite a cercurilor electorale.

E naturală aceasta dorință justă a noastră și în contra ei nu se poate ridica nici o nedumerire, pentru că poporul român are sentimente democratice, e un popor iubitor de pace, iar în o parte a bisericilor noastre, în privința administrativă, acest

Și doarme zimbînd, în mijlocul bu-nătăților pămîntești...

Nevasta sa umblă în vârful degetelor. Îl vede, că visează. Iese în jurul colibei și șoptește copiilor: «Tăceți molcom pe afară, pușorilor; să nu deșteptați pe tăicușul vostru din vis!»

Elena din Ardeal.

Biserica.

Veniți la mine fiilor,
Cu ranele cari astăzi dor;
Veniți cei plânși de neam sărac, —
Veniți, veniți, că eu vă 'mpac.

Veniți părinți îndurerați,
Veniți bătrâni cu ochi secați
De jale după fii, nepoți —
Veniți, veniți la mine toți.

Veniți voi jalnice soții,
Cari n'aveți tată la copii,
Veniți voi fete mari din sat
Cu visul vostru îngropat.

Veniți orfani nemiluiți,
De toată lumea părăsiți,
Veniți, că mamă vă sunt eu —
Iar tatăl vostru — Dumnezeu.

Prin veacuri negre din trecut,
Tot eu am fost al vostru scut.
Veniți și azi la sânul meu,
Scăparea voastră-i Dumnezeu.

»Drapelul».

G. B.

drept a fost introdus încă la începutul anilor șaptezeci, — în biserica reformată în parte ceva mai târziu, — și s'a validat pe deplin, fără a fi în detrimentul altor interese de stat, sau sociale.

Dar e și de altcundă naturală cea mai justă pretențiune a eroilor și a fiilor acestora ai noștri, cari au sângerat la fronturi pentru patrie și tron, ori au devenit în valiză, ca să aibă și ei cuvânt la întocmirea sorții patriei lor, iubită de ei cu căldură. Introducerea aceasta va potența numai credința față de patrie, iubirea și alipirea, pentru că vă întreb, cine nu iubește, cine nu apără aceea ce e al său? Firește, înțelegând lucrul totdeauna numai din punctul patriotic de vedere.

Din acest punct de vedere și pe baza faptului, care nu poate fi răsturnat, că vitejii noștri fii, umăr la umăr și înfrățiți cu ceilalți soldați eroi ai patriei noastre au câștigat cunună neperitoare pe altarul patriei și al tronului, la diferitele fronturi, în valea dela Isonzo, ca pe stâncile Karstului, pe platoul dela Doberdo, ca la întăriturile pancerate dela Ivangorod, ori chiar și la frontul român, murind moarte de eroi, pentru că după mult așteptată pace victorioasă să se ridice o Ungarie întinerită, mai tare, pusă pe baze democratice, în care aflându-se unii pe alții, să se bucure de o viață pacinică, fericită, toți cetățenii patriei noastre, fără deosebire de neam și naționalitate.

În semnul acesta salutăm cu încredere pe Ilustritatea Voastră și implorăm ajutorul și binecuvântarea lui Dumnezeu asupra activității ce o veți desvolta.

Vorbirea a fost primită din partea membrilor prezenți ai adunării municipale de instalare cu sgomotoase aclamări.

După închiderea adunării de instalare, au urmat recepțiunile. S'au prezentat și două deputațiuni românești în fața noului comite suprem: a reuniunii femeilor române din Turda, condusă de doamna Moldovan, și a bisericii ort. române, condusă de domnul protopresbiter al tractului Turda, Iovian Murășian.

La orele 2 d. a. serbările de instalare au fost terminate în Turda.

Războiul.

16 August n.

Frontul dela *ost*. Armata lui Mackensen a aruncat pe dușman, la *ost* dela Mărășești, dincolo de Siret. S'au luat 16 tunuri, 50 mitraliere și 3500 prizonieri dela dușman. La Străcani atacuri dușmane, executate cu însemnate puteri ajutoare, au eșuat. La Susita contrarii s'au retras pe înălțimile dela Răcoasa, la *ost* dela Soveia. Regimente de honvezi au luat dela dușman Muntele Războiului. În Galiția și în cealaltă parte a frontului dela *ost* n'a fost eveniment mai însemnat. La frontul italian și în Balcani situația e neschimbată. La frontul dela *vest* s'a început lupta cea mare în Flandra, acum a doua. Focul artileriei a fost extraordinar de violent ziua întreagă și așa a rămas și peste noapte. Azi dimineața apoi a atacat infanteria engleză din dosul undelor de foc, pe un front de 18 kilometri. În Artois englezii au atacat încă ieri dimineața. Au intrat în primele poziții germane, dar prin contra ofensivă au fost scoși în parte din ele, astfel că e mic de tot câștigul lor. Francezii au deschis focul asupra orașului St Quentin. Au aprins casa parohială și catedrala. Pela Chemin des Dames încă au atacat francezii în repetite rânduri, dar germanii și-au păstrat toate pozițiile. Dușmanii au avut pierderi mari.

17 August n.

Frontul dela *ost*. În România nu e nici o schimbare. Prada întreagă, în luptele date la nord dela Focșani, face dela începutul lor: 36 tunuri, 116 mitraliere, apoi 11.000 prizonieri cu 210 ofițeri. La Grozești dușmanul a fost împins mai îndărăt. Aci am luat dela el un tun, 18 mitraliere și 1600 prizonieri, cu 45 ofițeri. Pe malul Bistriței regimentul de honvezi 302 din Seghedin a luat la goană pe rușii atacatori, punând mâna pe bogat material de război. La frontul italian și în Balcani n'a fost eveniment mai mare. La frontul dela *vest* ziua a doua a luptei celei mari s'a terminat în mod favorabil pentru germani. Englezii au atacat de nou, pe un front de 30 kilometri, cu mare vehemență, au și înaintat puțin, dar contraofensiva germană i-a silit să meargă earăș îndărăt. Au atacat și francezii, dar și atacurile lor au fost respinse, iar în parte s'au prăbușit. Dintre aeroplanele dușmane 16 au fost nimicite de germani.

18 August n.

La frontul dela *ost*, afară de câteva ciocniri mărunte și pe unele locuri de foc mai domol de artilerie, n'a fost nimic mai însemnat, dela marea ostică până la marea

neagră. Numai la sud dela Grozești, în România, trupe austro-ungare de sub comanda Arhiducelui Iosif au scos pe dușman din niște poziții cu asalt, luând dela el un tun, 16 mitraliere și 160 prizonieri. Cu începere din 19 Iulie, când s'au început la frontul răsăritean operațiunile, am luat dela dușmani în Galiția, Bucovina și în Moldova, 655 ofițeri și 41.300 soldați, ajunși în captivitate, apoi 257 tunuri, 546 mitraliere, 101 aruncătoare de mine, 50.000 de puști, și diferit și bogat material de război, mai ales multe rezerve de alimente. La frontul italian s'au început eri la amezaz lupte grele de artilerie, la Isonso, cari s'au continuat și azi dimineața. Artileria noastră răspunde. În Carintia și în Tirol n'a fost eveniment mai însemnat. La frontul dela *vest* luptele de artilerie au fost iarăș foarte vehemente în Flandra. După amezaz dușmanul a atacat prin surprindere și a luat localitatea Langenmarck. Pe celelalte locuri germanii au respins toate atacurile dușmane. Aviatorii germani au nimicit 26 aeroplanes și 4 baloane dușmane.

19 August n.

La frontul dela *ost* nu s'a întâmplat eveniment mai însemnat. La frontul italian s'a început o nouă luptă la Isonzo. După o pregătire de o zi și jumătate din partea artileriei, astăzi a început infanteria dușmană atacul. Lupta se dă cu cea mai mare înverșunare, pe o linie de bătaie de 60 kilometri. Situația e favorabilă pentru trupele noastre. La frontul dela *vest* s'au continuat atacurile vehemente engleze și franceze, dar fără succes, pentru că toate au fost respinse de germani, cari au făcut și de astăzi mulți prizonieri. Au fost nimicite 19 aeroplanes dușmane și un balon. În Balcani n'a fost nimic mai însemnat.

20 August n.

Telegrama primite astăzi ne mai comunică următoarele: La Mărășești, în Moldova, au secerat trupele germane învingere, iar la Grozești, în valea Oltului, trupele austro-ungare, făcând și unele și altele mai multe mii de prizonieri. La frontul italian biruitoare din luptele grele au eșit trupele noastre, cari n'au cedat dușmanului nici o palmă de loc, din contră, l-a silit ca el să-și părăsească unele poziții. Orașul Trieste a fost bombardat de italieni, din corăbii. Au căzut jertfă multe vieți omenești. La frontul dela *vest* atacurile dușmane le-au respins pretutindenea trupele germane, numai la Verdun au ocupat francezii niște poziții de mult abandonate de germani. De încheiere notăm, că China a declarat război în 14 August Germaniei și monarhiei noastre; din 14 August orele 10 dimineața se află deci în stare de război cu puterile centrale.

NOUTĂȚI.

Ziua Monarhului. Vineri, în 17 August, ziua nașterii Maiestății Sale, Împăratului și Regelui nostru Carol, când s'au ridicat rugăciuni în toate bisericile, la toate altarele, pentru sănătatea și îndelunga viețuire a bunului și înțeleptului nostru Monarh, în catedrala din Sibiu serviciul divin l'a oficiat domnul Traian Petrișor, preot militar, iar răspunsurile le-a dat un cor improvisat, condus de domnul Ionel Crișan, cântăreț de operă. Au fost de față domniile asesori consistoriali, reprezentanții autorităților publice locale, soldați cu mai mulți domni ofițeri în frunte și alt public ales sibian. După terminarea serviciului divin, domnul Petrișor a rostit o frumoasă cuvântare ocazională, pe care o vom publica în întregime în numărul viitor al ziarului nostru.

Distincțiile miniștrilor ungari. Maiestatea Sa a conferit următoarele distincții: Prim-ministrului și contelui Esterházy marea cruce a ordinului Leopold; ministrului de culte, contelui Apponyi aceeași decorație; miniștrilor: Ugron, contelui Bathányi, Dr. Gratz, contelui Serényi, Mezösy, Dr. Vazsonyi și contelui Zichy crucea pentru merite civile clasa I. Au mai fost distinși, afară de miniștri, și înalți funcționari ai diferitelor ministere.

Numire. Maiestatea Sa Monarhul a numit pe șeful statului maior, generalul de infanterie Artur Arz de Straussenburg, de membru pe viață al casei magnatilor.

Doi generali români. Cu ocaziunea avansărilor extraordinare, făcute la ziua nașterii Monarhului, au fost înaltați la rangul de generali de brigadă și domniile coloneli Traian Băcilă și George Domășnian, ambii din armata comună.

Distincție. Domnul Iuliu Follert, inspector suprem de poștă și telegraf, conducătorul oficiului postal din Sibiu, a fost distins cu crucea pentru merite civile clasa II.

Profesor universitar român. Profesorul dela Năsăud Dr. Nicolae Drăgan, în urma hotărârii consiliului profesoral dela universitatea clujană, este chemat ca docent la facultatea filozofică a universității dela Cluj, și anume pentru cursurile de limbă și literatură română veche. Ministrul de culte și instrucțiune publică a luat la cunoștință hotărârea numitului consiliu profesoral.

Urcarea ajutoarelor. Consiliul ministerial, ținut în Budapesta la 10 August, a decis să se urce ajutoarele de război în conformitate cu raporturile traiului de astăzi. Executarea urcării s'a încredințat ministrului de finanțe Dr. Gustav Gratz.

Anul școlar ce vine. Ministrul de culte și instrucțiune publică a dispus, ca toate școalele primare și secundare de stat să-și înceapă lucrarea anului școlar 1917—1918 cu ziua de 1 Septembrie.

Știre ziaristică. Primim la redacție înțitul număr din *Gazeta Transilvaniei*, care a reapărut la Brașov în 11 August (29 Iulie) 1917. Ziarul politic național brașovean este semnat de G. Crainic ca redactor responsabil. Editura: Tipografia «Gazeta Transilvaniei». Redacția și Administrația: Strada Prundului Nr. 15. Abonamentul: pe un an 24 cor.; pe 1/2 de an 12 cor.; pe 1/4 de an 7 cor.; pe o lună 250 cor. Numărul 12 bani.

Soldatul și preotul. Un preot militar dintre ai bisericii noastre ne scrie următoarele: Vizitând și eu, ca toți colegii mei, bolnavii și răniții din spital, am ajuns la patul unui soldat român grav rănit, la stomac și în intestine. L'am mângăiat și întărit în credința vindecării, iar el m'a rugat să-i dau un pahar de apă, pentru că dela toți a cerut și nime nu vrea să-i dea; eu însă, ca preot, nu-i voi refuza cererea, pentru că moare de sete. I-am explicat atunci, că de ce nu e permis să bea apă și dacă i-ar da cineva apă, acum, când stomacul seu nu poate să primească apă, ar săvârși un mare păcat, pentru că bolnavul ar putea să moară și se lase în jale și durere pe cei de acasă. Bolnavul mi-a mulțumit pentru sfat, pe care i l'a dat și medicul, de și nu l'a prea înțeles, dar pe preotul său îl înțelege și va asculta de el. Bolnavul s'a însănoșat.

Delia Olariu, profesoară de muzică la școala civilă de fete își începe lecțiile cu 1 Sept. 1917, Strada iernii 7 (Wintergasse 7) în Solo Cant, școală de Cor și pian.

† George Braniște, revizor cercual (penzügyi számtiszt, járási számvevő) în orasul Parajd, fiul parohului Ioan Braniște din Toarcia, și-a dat suflul în mâinile Creatorului în 3 Iulie 1917 în etate de 33 ani. Il deplânge soția sa, fiul său George, părinții și frații. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Prețuri nouă. Magistratul orașului nostru statorește începând cu 20 August n. următoarele prețuri pentru pâine, grîș și făină: 1 kg grîș 1.60 cor, 1 kg făină nula 1.56, 1 kg făină de fier 90 fil., 1 kg făină de pâine 58 fil, 1 kg făină de cucuruz 64 fil, 1 kg făină de săcară 80 fil, 1 kg făină de orz 70 fil, o pâine 60 fil. Pânea dela brutari trebuie vândută măsurată.

Pentru domeniul Ilustrații Sale, Antoniu Mocsonyi de Foen, în Bulci, să caută: un scriitor în cancelaria oficiului silvic (poate fi de ex. un învățător pensionat), mai mulți pădurari cu examen sau fără examen, precum și mai mulți păzitori de câmp și vânător. Doritorii au a se adresa (pe lângă comunicarea datelor personale) la Oficiul silvic al domeniului Mocsonyi. Posta Batta (Zeno major) Krassó-Szörény megye.

Săptămâni fără carne. Se anunță dela Dresda: În Saxonia s'a adus hotărârea, să se introducă două săptămâni fără carne: una în Septembrie, una în Octombrie. În modul acesta se va îmbunătăți situația economică cu privire la vite și la produsele de lapte și unt.

Amenințare. Prim-ministrul Angliei, Lloyd George, — scrie *Daily Telegraph*, — are să procedeze imediat la alegeri generale, în cazul când conferența muncitorilor englezi rămâne pe lângă hotărârea de a trimite delegați la conferența din Stockholm.

Frontiera închisă. Ziarul *Kölnische Zeitung* află, că închiderea frontierei franceze spre Elveția se face cu asprime ne mai pomenită. Nu se permite să se trimită din Franța nici telegrame, nici scrisori, nici ziare. Închiderea frontierei franceze ar sta în legătură cu evenimente militare, și anume este vorba de transportul armatei franceze dela Salonic la frontul apusean, și de aducerea de trupe italiene la același front. După

altă versiune, frontiera s'a închis în urma crizei politice, care se va termina în adevăr cu retragerea lui Poincaré dela președenție.

Din Madrid. În mai multe părți ale Madridului s'au întâmplat turburări de popor. Trupele au intervenit și au restabilit liniștea capitalei.

Conferența dela Stockholm. Guvernul suedian, după comunicatul lui *Morning Post*, a refuzat să acorde localitățile trebuincioase pentru ținerea conferenței dela Stockholm. Nu este exclus, ca socialiștii să se întrunească în conferență la Cristiania în Norvegia, sau în alt oraș din Scandinavia.

Manifestații republicane. Ziarul *Pester Lloyd* vestește dela Stockholm: După știrea dată de *Ruscoe Slovo*, în Chiev se fac manifestații pentru înființarea unei republice separate. La mișcările acestea iau parte, afară de ucrainieni, și poloni, ruși și evrei. De pe toate clădirile publice s'au înlăturat cu forță emblemele rusești.

Desertori italieni. Socialiștii italieni, aflători în Elveția, afirmă că atacurile lui Cadorna s'au prăbușit mai ales din motivul desertărilor în masă ale soldaților armatei italiene. Începând din luna lui Mai și până acum și-au părăsit drapelul cam 50 de mii de oameni, cari s'au ascuns în munți și în interiorul țării. Starea morală a trupelor Italiei este foarte scăzută. În Apenini, în Abruzzi, în Calabria s'au ascuns cel puțin 10 mii de soldați desertori, cu ofițeri cu tot. Guvernul nu îndrăznește să-i urmărească, fiindcă se teme de mânia poporului sătul de război.

Când se va gândi la pace? La o adunare din Dublin, Churchill a declarat următoarele: Guvernul englez al lui Lloyd George n'are să facă pace cu Germania nici în cazul unui ofert dintre cele mai prevenitoare. Anglia voințește mai întâi să convingă pe toți neutralii din lume, că trebuie să fie contrarii ai Germaniei; această țintă speră s'o ajungă în câțiva ani. Când comerțul universal al Germaniei nu va mai avea prospecte de nouă dezvoltare, abea atunci va fi sosit vremea de-a încheia pacea dorită. Aceasta este de altcundă hotărârea de capetenie a conferenței dela Paris. Și ea este obligatorie pentru toți aliații, cu excepția Americii, care însă, probabil se va alătura în curând la planul acesta.

Teatru. Sesiunea teatrală germană s'a încheiat Duminecă, cu opereta «Die Rose vom Stambul», care a făcut multe case pline domnului director Leo Bauer. În Septembrie se va deschide sesiunea teatrală maghiară.

Teatru cinematograf. La Bioscop Apollo se dau interesante reprezentații, în fiecare zi. Și anume: în zile de lucru la orele 6 1/2 și 8 1/2 seara; în zile de Dumineci și sărbători la orele 4, 6 1/2 și 8 1/2 seara. Apollo Bioscopul se află în Casa Societății (Gesellschaftshaus) din Strada Schewis Nr 1. — Programa de Marți și Mercuri, în 21 și 22 August: Casa minunilor, dramă detectivă în 4 acte; Joi și Vineri în 23 și 24 August: Vinovatul fără voie comedie în 4 acte, Micul detectiv, comedie; Sâmbătă și Duminecă în 25 și 26 August: Alibi II mare dramă detectivă, Ciocoladă și iubire, comedie. În pregătire: Banul, dramă socială după romanul lui Zola.

Cărți și reviste.

Biblioteca Noastră. A apărut un nou număr din Biblioteca Noastră pentru petrecere și învățătură. Cuprinde: Novele, istorioare, interesante notițe, sfaturi de tot felul, versuri, glume și ilustrațiuni. Redactor al publicației: E. Hodoș. Prețul unui exemplar numai 40 fileri. De vânzare la: Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Poșta redacției.

Domnul T. T. în Veperd. Școala de menaj a reuniunii femeilor române din Sibiu nu a fost deschisă în anul trecut și după cum aflăm nu va fi deschisă nici în anul viitor.

Nr. 1386/1917 Școl.

Concurs.

Pentru primirea elevilor în internatul gr.-or român din Beiuș pe anul școlar 1917/1918 se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Petițiunile de primire, însoțite de testimoniu școlar, estras de botez și atestat medical, cum că recurentul este deplin sănătos, toate acestea în original, ori în copie autenticată de oficiul parohial, sunt a se

adresa rectorului internatului până în 16/29 August 1917.

Taxa anuală de întreținere e de 850 cor., care sumă se va plăti în 4 rate: la înscriere 250 cor., în 15 Noemvrie 200 cor., în 1 Februarie 1918 200 cor. și în 15 Aprilie 200 cor. Tot la înscriere se va mai plăti o taxă de 2 cor. pentru biblioteca internatului și 1 cor. pentru corespondența cu părinții.

Taxa de întreținere se va plăti întreagă, fără considerare la începutul sau finalul anului școlar. Reducerea taxei nu se admite sub nici un titlu.

Înainte de primire, părinții au să subscrie o declarațiune, cumcă cunosc și se supun condițiilor de primire.

Elevii primesc în internat întreținerea întreagă: locuință, vîpt, lumină electrică, încălzit, spălat, medic, medicamente, scaldă și instrucție.

Fiecare elev intern are a aduce cu sine: 1 saltea (străjac) pentru pae, 2 ciarciaruri de pat, 1 plapomă, 2 ciarciaruri de plapomă, 2 perine, 4 fețe de perină, 4 ștergare, 3 serviete, 6 cămeși de purtat, 3 cămeși de noapte, 6 părechi de ismene, 6 părechi de ciorapi, 12 batiste, 2 rînduri de vesminte, 1 palton de iarnă, 2 părechi de ghete, 1 piepten des și unul rar. În albituri să fie cusut cu fir întreg numele.

Acei elevi, cari în decurs de 15 zile după expirarea termenului pentru plădirea ratelor nu și-au achitat taxele, vor fi excluși din internat, iar aceia, cari fără motive acceptabile vor părăsi internatul în decursul anului, vor avea să desdauneze internatul cu câte 10 cor. pentru fiecare lună ce mai este din anul școlar.

Se observă, că vor avea să petiționeze pentru primire și aceia, cari au fost așezați în internat în anul trecut.

Oradea-mare, la 26 Iulie (8 August) 1917.

Consistorul gr.-or. român:

Andrieu Horvath,
președinte subst.

Ad Nr. prot. 584/917. (149) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la mai jos semălate școli confesionale rom. din protopresbiteratul Clujului, prin această se deschide concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», și anume:

1. **Bedeciu**, salar anual 1000 coroane dela popor, cvartir liber în edificiul școlii și 20 cor. relut pentru grădină de legume. Restul de salar se va întregi cu ajutor dela stat.

2. **Bontida**, salar anual 800 cor. dela popor, cvartir în edificiul școlii cu grădină de legume. Restul de salar se va întregi cu ajutor dela stat.

3. **Mănăsturul român**, salar anual 600 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii cu grădină de legume. Restul de salar se va întregi cu ajutor dela stat.

4. **Muntele rece**, salar anual 600 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii cu grădină de legume și lemne de foc pentru încălzit. Restul de salar se va întregi cu ajutor dela stat.

5. **Nadișul român**, salar anual de 400 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii, 20 cor. pentru grădină de legume și 12 cor. pentru lemne de foc. Restul de salar se va întregi cu ajutor dela stat.

6. **Rogojel**, salar anual 800 cor. dela popor, 200 cor. ajutor dela Consistor, cvartir liber în edificiul școlii cu grădină de legume și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, au a-și așterne suplicile, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu până la termenul sus indicat și a se prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare la sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti și a fi cunoscut de popor.

Învățătorul ales va fi îndatorat, ca pe lângă prevederea instrucțiunii în școală, să instruiască elevii și în cântările bisericesti, și să-i conducă în Dumineci și sârbători la sfânta biserică, ca să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Se notează, că dacă întregirea dela stat se va denega din vina învățătorului, comuna bisericască nu garantează întreținerea recerută, iar cuincuenalul îl asigurază numai după împlinirea celor cinci ani la această școală.

Cluj, la 26 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat rom. gr.-or. al Clujului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Tulin Roșescu,
protopop.

Nr. 192/917.

(120) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea, nou sistemizat, de învățătoare la școala confesională rom. din Balsa, prin această se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cu postul acesta sunt împreunate următoarele beneficii:

a) salar fundamental dela parohie 100 coroane;

b) relut de cvartir 240 coroane;

c) relut de grădină 20 coroane;

d) restul de salar dela 100 cor. în sus e votat dela stat sub Nr. 25,735/1915 VII. și se va asemna pe baza documentelor alese.

La alte îndatoriri parohia nu se obligă.

Se cere ca învățătoarea să poseadă bine limba maghiară în vorbire și în scris, pentru a nu fi excepționată la asemnarea salarului dela stat. — Să propună lucrul de mână dela clasa II în sus.

Reflectantele să se prezinte în comună înainte de alegere, pentru a se face cunoșcute.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul deschis.

Geoagiu (Algyógy), la 8/21 Iunie 1917.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. rom. al Geoagiului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici,
protopop.

Nr. 278/917.

(148) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător în comuna **Orăștioara de jos** (Alsóváros), tractul protopresbiterat al Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1200 coroane, și anume: 400 coroane dela comuna bisericască, iar restul de 800 coroane dela stat.

Grădină, cvartir și lemne în natura.

Învățătorul ales este obligat, pe lângă prevederea instrucțiunii cu elevii de toate zilele, a-i conduce la biserică spre a cânta răspunsurile liturgice în Dumineci și sârbători.

Doritorii de a ocupa acest post, vor avea a prezenta rugărilor lor provăzute cu documentele recerute la oficiul protopresbiterat din Orăștie-Szászváros, iar concurenții să se prezinte în vreo Duminecă sau sârbătoare în biserică, spre a-și arăta aptitudinea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Orăștioara-de-jos, la 22 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Orăștie în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa,
protopop.

Nr. 330/1917.

(145) 3—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea posturilor învățătoarești dela școlile conf. ort. rom. din comunele mai jos însemnate, tractul protopresbiterat al Mercurei, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

1. **Ludoșul mare**, salar 600 coroane dela biserică și restul dela stat, relut de cvartir 50 cor., de grădină 20 cor.

2. **Rod**, salar 1200 cor. dela biserică, cvartir în natură respective relut legal, de grădină 20 cor.

3. **Spring**, salar 650 cor. dela biserică, restul se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales. La caz că statul nu ar da întregirea legală, nou alesul învățător nu-și poate formula drept decât asupra celor 650 cor. dela biserică prin repartiție. — De cvartir se va îngriji biserică, grădină 1/4 jug. Teologii și cei cu cunoștințe muzicale vor fi preferiți. Cel-ce ar forma cor bisericesc, poate reflecta la o remunerație de 50 cor.

4. **Tău**, salar 800 cor. dela popor, restul se va cere dela stat; dar la caz să nu succedă întregirea legală, biserică nu se obligă la mai mult. Cvartir în natură și lemnele de foc necesare.

5. **Păuca**, salar 600 cor. din repartiție și restul se va cere dela stat neobligându-

se comuna a solvi în caz de nesucces. Cvartir și grădină în natură.

6. **Broșteni**, salar 600 cor. dela popor, restul se va cere dela stat, iar dacă cererea n'ar avea rezultă, parohia nu se obligă a-l întregi după lege.

Cei aleși în aceste posturi sunt datorii a ținea strană lângă cantori atât la utrenie, cât și la liturgie dând răspunsurile liturgice cu copiii de școală sau cu adulții.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare să se adreseze oficiului protopopesc în Szerdahely — Mercurea — în termenul indicat mai sus, având concurenții a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti, dat fiind, că dacă nu se vor prezenta, nu vor fi luați în combinațiune.

Mercurea, la 23 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Mercurea, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Avr. S. Pécureanu,
protopresbiter.

Nr. 314/1917 prot.

(144) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala elem. gr. or. română din **Hașfalău** (Hejjasfalva) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele:

1. Salar de 1200 coroane.

2. Cvartir corăspunzător în edificiul școlii.

3. Un pătrar de jug. grădină.

Învățătorul ales este obligat a prevedea instrucțiunea elevilor de toate zilele și a celor de repetițiune, a conduce în Dumineci și sârbători elevii la biserică și a cânta la sfânta liturgie.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat, și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta aptitudinea în cântări.

Sighișoara (Segesvár) 22 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

Nr. 266/1917.

(146) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr. or. română din comuna **Peș**, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar de 1200 coroane, din cari 600 cor. dela popor, iar restul din ajutorul dela stat votat deja, și cvartir în natură.

Învățătorul ales e dator a prevedea învățământul și în școala de repetiție, a conduce în Dumineci și sârbători elevii la biserică, și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Concurenții își vor înainta rugărilor instruite conform legii, la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis și să se prezente în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a face cunoștință cu poporul.

Câmpeni, 24 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopresbiter adm.

Caut spre închiriere o **cărciumă** și **prăvălie** bisericască sau comună, provăzute cu licență și cu rechizitele necesare, în o comună românească, în a căror posesiune să pot intra cel mai târziu în 1 Octomvrie 1917 n. Rog pe d-nii preoți și învățători sau primari, a-mi aduce la cunoștință, și a-mi da informațiile necesare, în scris și recomandat; spe-sele le voi restitui și voi fi recunoscător.

Ioan L. Tocaci,

neguțator român (de 31 ani, necăsătorit).

Galacfalva, u. p. Dipse

(142) 3—3 Beszterce-Naszód megye.

Pályázati hirdetmény.

7182/1917. alisp. sz. Szebenvármegye törvényhatóságán nyugdíjazás folytán megüresedett egy vármegyei árvaszéki ülnöki állásra és ennek betöltésével esetleg megüresedő egyéb állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állások javadalmazásairól az 1904 : X. t.-cz. és az 1912 : LVII. t.-cz. intézkedik.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy az 1883 : I. t.-cz. ben előirt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket a főispán urhoz címezve, az 125,000/1902. B. M. sz. rendelettel kiadott V. Ü. Sz. 4. §-ában előirt módon hozzám 1917. szeptember 25-éig bezárólag annál inkább adják be, mert a később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben, 1917. évi augusztus hó 2-án.

Fabritius s. k.,
alispán.

1—1 (150)

Publicare de licitațiune.

Pe baza concesiunei avute dela Prea Venerabilul Consistor arhidiecezan, precum și pe baza concesiunei din partea forurilor silvanale, pădurea bisericii gr. or. rom. din Orești și a bisericii gr. cat. din Belioara, aflătoare în hotarul comunei Poșaga de sus (Felsőpodsága) pretura Trăscău, comitatul Turda-Arieș, se vinde prin licitațiune publică. Pădurea sus numită e în partea cea mai mare de stejar, foarte puțin fag.

Prețul strigării e de 5515 coroane și se va da prin contract plus ofertului.

Licitațiunea se va ținea în 22 August n. la orele 10 a. m., la cancelaria comună din Poșaga de sus.

Cei ce vor lua parte la licitațiune, au să depună vadiu de 520 coroane.

Deslușiri mai detaiate se pot afla la oficiul parohial din Orești, la oficiul silvanal din Turda și la oficiul silvanal din Câmpeni în orele oficioase.

Ofertele închise nu se iau în considerare.

Poșaga-de-sus (Orești), la 22 Iulie n. 1917.

Ioan German m. p.,
preot gr.-or. rom.

3—3 (147)

IOAN I. KEIL, Sibiiu,

comisionar al «Societății pe acții pentru cumpărarea de produse în război», cumpără cu prețurile cele mai urcate

tot felul de bucate

cu vagonul, sau în cantități mai mici, dela orice stațiune a căilor ferate din întreaga țară, și caută ca mijlocitori reprezentanți de încredere, pe lângă proviziuni corăspunzătoare. (126) 6—12

A apărut și se află de vânzare la Librăria : Arhidiecezană din Nagyszeben — Sibiiu :

Tipicul bisericii ortodoxe

întocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariilor de

Aurel Popoviciu,

duhovnic-econom seminariilor, instructor de cântări bisericesti și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decisiu din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu 5 Cor. plus 50 fil. porto, recomandat.